

CRNA GORA
S K U P Š T I N A
Odbor za ljudska prava i slobode
Broj: 00-51/17-49/
Podgorica, 13. april 2017. godine

INFORMACIJA

SA SASTANKA PREDSJEDNIKA ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE DR HALILA DUKOVIĆA SA EKSPERTOM SIGMA-E DAWIDOM SZEŠĆILOM, održanog 11. aprila 2017. u Skupštini Crne Gore

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković sastao se sa ekspertom SIGMA-e (Podrška unapređenju sistema državne uprave u zemljama Istočne i Centralne Evrope) Dawidom Szeščilom 11. aprila 2017. godine. Na sastanku je učestvovao i član Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu, poslanik Miloš Nikolić.

Eksperti SIGMA-e, zajedničke inicijative Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD) i Evropske unije, pripremaju izvještaje koji sadrže ocjenu napretka u reformi javne uprave država kandidata za članstvo u Evropskoj uniji. Cilj izvještaja je da se identifikuju oblasti u kojima je državama potrebna dalja podrška i prikupe informacije za izradu izvještaja Evropske komisije o napretku.

Na sastanku sa ekspertom SIGMA-e bilo je riječi o nadzornoj ulozi Skupštine nad organima izvršne vlasti i nezavisnim institucijama i saradnji Odbora za ljudska prava i slobode sa Zaštitnikom ljudskih prava i sloboda Crne Gore.

Ekspert David Szeščil je istakao da je crnogorska administracija veoma otvorena za saradnju zbog čega očekuje uspješnu misiju. Navodeći da je zadužen za oblast odgovornosti, ukazao je da je upravljačka odgovornost stvar unutrašnje organizacije organa. Planirano je da izvještaj, koji će biti rezultat ekspertske misije bude dostavljen Vladi Crne Gore krajem maja, a isti će biti upućen na provjeru činjenica subjektima sa kojima su održani sastanci.

Predsjednik Odbora dr Halil Duković je upoznao predstavnika SIGMA-e sa radom i nadležnostima Odbora za ljudska prava i slobode, naglašavajući da se u planiranju aktivnosti ovo radno tijelo rukovodi ocjenama, a pogotovo kritikama sadržanim u izvještajima Evropske komisije. Pored zakonodavne uloge, Odbor značajnu pažnju posvećuje parlamentarnom nadzoru nad radom izvršnih organa i nezavisnih institucija, koji se vrši razmatranjem godišnjih izvještaja koje ove institucije, u skladu sa zakonom, dostavljaju Skupštini, razmatranjem informacija, strategija, akcionih planova i godišnjih izvještaja o njihovoj realizaciji, koje Odbor zahtijeva u skladu sa članom 68 Poslovnika Skupštine i održavanjem kontrolnih saslušanja odgovornih lica. Odbor za ljudska prava i slobode razmatra godišnje izvještaje koje dostavljaju Zaštitnik ljudskih prava i sloboda, Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama, Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava i Vlada Crne Gore koja dostavlja Izvještaj o razvoju i zaštiti prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica.

Dr Halil Duković je ukazao da se Odbor kojim predsjedava izdvaja od drugih radnih tijela održavanjem sastanaka van zgrade Skupštine i posjetama ustanovama zatvorenog tipa u kojima se može očekivati kršenje ljudskih prava, kao što su zatvori, pritvorske jedinice, ustanove u kojima su smještena djeca sa smetnjama u razvoju i ustanove za smještaj djece bez roditeljskog staranja. Posjete se organizuju radi neposrednog uvida u stanje u ovim ustanovama i utvrđivanja stepena poštovanja ljudskih prava lica smještenih u njima. Ovim aktivnostima, po pozivu Odbora, prisustvuju i predstavnici institucije Zaštitnika, međunarodnih organizacija sa sjedištem u Crnoj Gori, nevladinih organizacija sa kojima Odbor ima dobru saradnju, kao i predstavnici medija. Prilikom obilazaka ustanova identifikovani su određeni problemi koji se

rješavaju zajedničkom aktivnošću nadležnih organa, a shodno preporukama ovog Odbora. Djelotvornost kontinuirane nadzorne uloge Odbora prikazao je na primjeru pritvorskih jedinica u kojima je stanje značajno poboljšano i usklađeno sa međunarodnim standardima.

Ekspert SIGMA-e Dawid Sześciło se zahvalio na obilju pruženih informacija od strane predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode koje su ujedno i odgovori na jedan broj pitanja koje je namjeravao postaviti.

Eksperta SIGMA-e Dawida Sześciłoa takođe je interesovalo:

- razmatranje godišnjeg izvještaja o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda,
- podrška poslanicima i obuke poslanika u vršenju nadzorne uloge, za koju su, po izvještajima SIGMA-e, potrebna stručna znanja,
- eventualne izmjene zakona kojima je definisana obaveza dostavljanja izvještaja nadležnih institucija Skupštini ili Vladi i
- dostignuti "B" status institucije Zaštitnika kod Globalnog saveza nacionalnih institucija za ljudska prava.

Ukazao je da je institucija Zaštitnika dostigla navedeni status jer, po ocjeni ovog tijela, nije u potpunosti nezavisna od izvršne vlasti po pitanju zapošljavanja i javnih nabavki. Iako Zaštitnik prilikom zapošljavanja kadra donosi konačnu odluku, postupak se sprovodi preko Uprave za kadrove, a u oblasti javnih nabavki potrebno mu je odobrenje Ministarstva finansija. Institucija Zaštitnika treba da bude u potpunosti nezavisna, bez indirektnih uticaja, pa je eksperta interesovalo da li su planirane aktivnosti kako bi u sljedećem procesu akreditacije Institucija dostigla „A“ status.

Predsjednik Odbora dr Halil Duković je saopštio da Zaštitnik ljudskih prava i sloboda dostavlja Skupštini godišnji izvještaj o radu do 31. marta tekuće za prethodnu godinu i isti se prije plenarnog zasijedanja razmatra na Odboru za ljudska prava i slobode. Zaštitnik učestvuje na tim sjednicama koje se održavaju najčešće u II kvartalu. Izvještaj Zaštitnika o kojem se vodi otvorena diskusija sadrži: statistički prikaz predmeta po kojima je postupao, ocjenu o stanju ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori, preporuke i mjere koje Zaštitnik predlaže za unaprjeđenje ljudskih prava i kratku informaciju o finansijskim sredstvima kojima je raspolagao tokom izvještajne godine. Povodom razmatranja Izvještaja Skupština, na predlog Odbora, donosi zaključak kojim prihvata Izvještaj sa ocjenama i stavovima o određenim pitanjima. Takođe, shodno Zakonu, Skupština može zahtijevati od Vlade da se izjasni povodom Izvještaja.

Predsjednik Odbora je upoznao eksperta da je Izvještaj Odbora o Izvještaju o radu Zaštitnika za 2015. godinu bio vrlo kritičan, a ocjene Odbora su kasnije potvrđene u Izvještaju Evropske komisije o Crnoj Gori. Između ostalog, Odbor je ukazivao na mali broj postupaka pokrenutih po sopstvenoj inicijativi Zaštitnika.

Predsjednik je pojasnio da se institucija Zaštitnika finansira iz Budžeta Crne Gore, a zahtjev za dodjelu budžetskih sredstava Zaštitniku utvrđuje Odbor, na njegov predlog. Čak i u periodu ekonomske krize budžetska sredstva za ovu Instituciju nijesu smanjivana, a dio sredstava kojima je Zaštitnik raspolagao ostajao je neutrošen i vraćan je u budžet. Nepopunjavanje kapaciteta Institucije nije prouzrokovano nedostatkom finansija ili odobrenja Vlade, već zahtjevnim kriterijumima utvrđenim aktom o sistematizaciji Institucije. Na ovaj višegodišnji problem i činjenicu da skoro cijele 2014. godine Zaštitnik nije imao dva zamjenika ukazivao je i Odbor za ljudska prava i slobode.

U međuvremenu, treba konstatovati napredak ostvaren u instituciji Zaštitnika koja je u 2015. postigla najveći stepen ažurnosti od osnivanja, okončanjem 98% predmeta u radu, čemu su doprinijeli ojačani stručni kapaciteti.

Dr Halil Duković je informisao eksperta SIGMA-e da svu neophodnu stručnu podršku članovima odbora pružaju sekretarijati u kojima rade profesionalci koji posjeduju adekvatna znanja. Konkretno, Sekretarijat Odbora za ljudska prava i slobode čine sekretar i dvije saradnice, a broj zaposlenih u ovom Sekretarijatu se nije promijenio u odnosu na prethodnu

godinu. Predsjednik Odbora je naveo da za dodatnu podršku postoji mogućnost angažovanja nezavisnih eksperata. Takođe, povodom razmatranja godišnjih izvještaja i drugih akata na sjednicama Odbora su prisutni predstavnici nadležnih organa, specijalizovanih za određene oblasti, kao i predstavnici NVO-a, među kojima ima i eksperata za određene oblasti.

Predsjednik Odbora je obavijestio eksperta da u periodu od posljednje posjete SIGMA-e Crnoj Gori nije bilo izmjena zakonodavstva po pitanju institucija koje su u obavezi da dostavljaju godišnje izvještaje Skupštini.

Tokom zajedničkog sastanka, član Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu Miloš Nikolić je predstavio nadzornu ulogu ovog Odbora.

Poslanik Miloš Nikolić je saopštio da je Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu u prethodnom, 25. sazivu Skupštine Crne Gore održao oko 130 sjednica. Odbor je matično radno tijelo za veliki broj zakona, među kojima su i Zakon o državnoj upravi i Zakon o državnim službenicima i namještenicima. Ocijenio je da i ovaj Odbor, kao i Odbor za ljudska prava i slobode, ima važnu ulogu u vršenju nadzorne funkcije Skupštine nad organima izvršne vlasti. Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu razmatra godišnje izvještaje koje Skupštini dostavljaju Sudski i Tužilački savjet, čime vrši uvid u rad ovih institucija, a u svojim izvještajima koje upućuje Skupštini Odbor predlaže donošenje određenih preporuka u cilju poboljšanja stanja.

Poslanik Nikolić je impresioniran strukturnom organizacijom SIGMA-e i njenim uspjesima i ocijenio je da je ista putem izvještaja sa konkretnim preporukama, sačinjenih nakon četiri prethodne posjete Crnoj Gori, dala značajan doprinos reformi javne uprave. Uvjeren je u dalji napredak u ovoj oblasti, čemu će doprinijeti novoformirano Ministarstvo javne uprave, Strategija reforme javne uprave u Crnoj Gori 2016-2020, pripremljena uz pomoć SIGMA-e, kao i realizacija planova integriteta koji se donose u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima i Zakonom o sprječavanju korupcije. Mišljenja je da je u ovoj oblasti dosta postignuto, ali ne i dovoljno, zbog čega predstoje brojne aktivnosti u narednom periodu. Najavio je da će Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu pratiti realizaciju Strategije reforme javne uprave i uspostaviti intezivnu saradnju sa novoosnovanim Ministarstvom.

Ekspert SIGMA-e Dawid Sześciło je istakao da su od posljednje parcijalne posjete Crnoj Gori 2016. godine ostvareni brojni pozitivni pomaci koji će biti evidentirani u izvještaju koji pripremaju. Preostaju izazovi u procesu reforme javne uprave koji su identifikovani i u Strategiji. S tim u vezi, interesovao se za način monitoringa realizacije Strategije reforme javne uprave u Crnoj Gori 2016-2020.

Član Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu Miloš Nikolić je pojasnio da je Strategija krovni akt koji analizira stanje u ovoj oblasti i utvrđuje dalje korake, a Skupština i matični Odbor će pažljivo pratiti njenu implementaciju. Ocijenio je da je potreban određeni vremenski period kako bi rezultati Ministarstva javne uprave, osnovanog u novembru 2016. godine, bili vidljivi. Odbor ostvaruje kontinuiranu saradnju sa Ministarstvom, a njegovi predstavnici često učestvuju na sjednicama Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu.

Na kraju razgovora, ekspert SIGMA-e je zaključio da je u Crnoj Gori ostvaren napredak u procesu reforme javne uprave, ali i dalje ima dosta izazova na čijem rješavanju treba raditi u skladu sa Strategijom reforme javne uprave. Zahvalio je na veoma korisnim informacijama koje će mu poslužiti u izradi izvještaja koji bi trebalo da bude dostavljen Vladi Crne Gore krajem maja 2017. godine, a nakon toga Evropskoj komisiji.

SEKRETAR ODBORA

Slava Burić

PREDSJEDNIK ODBORA

dr Halil Duković